



SAVEZ
HRVATSKIH
ATLETSKIH
SUDACA

Sportsko hodanje

Upute za suđenje i organizaciju

hodačkih utrka

Vodič za suce, službene osobe, trenere i atletičare

Zagreb, 2020.





Naslov: Sportsko hodanje – Upute za suđenje i organizaciju hodačkih utrka: Vodič za suce, službene osobe, trenere i atletičare

Naslov izvornika: Race Walking – A Guide to Judging and Organising: A guide to judges, officials, coaches and athletes, updated March 2016

Izvornik dostupan na: worldathletics.org/library pod Technical Information/Manuals & Guidelines ili na <https://site.uat.aws.worldathletics.org/about-iaaf/documents/technical-information>

Nakladnik: SAVEZ HRVATSKIH ATLETSKIH SUDACA

URL: <https://shas.hr/dokumenti/pravila-i-upute>

Urednica: prof. dr. sc. Vesna Babić

Prevele: Ana Delalija, mag. kin.

Željka Jaklinović-Fressl, prof., dipl. bibl.

Prevođenje i objavljivanje Sportskog hodanja – Uputa za suđenje i organizaciju hodačkih utrka omogućila je donacija IAAF World Challenge – Memorijala Borisa Hanžekovića, Zagreb 2019., osobnim zalaganjem direktorice Memorijala Ivane Brkljačić i članova Upravnog odbora AK Dinamo-Zrinjevac: Ane Hanžeković, Paule Jagar, Fadile Gracin, Amre Peternel, Marka Šebalja, Igora Toljana, Mladena Kršeka, Siniše Ergotića i Borisa Stepinca.

Prijevod prihvaćen i odobren za objavljivanje na sjednici Izvršnog odbora SHAS-a u Zagrebu 31.08.2020.

Zagreb, 2020.

Dostupno na URL: <https://shas.hr/dokumenti/pravila-i-upute>

ISBN: **978-953-8373-06-0**



Napomena: U hrvatskome jeziku, koji na svim jezičnim razinama jasno razlikuje gramatički rod, tekstovi se tradicionalno pišu u muškom gramatičkom rodu kada se misli na oba prirodna roda – i na žene i na muškarce. Sve napisano za suce i atletičare odnosi se i na sutkinje i atletičarke, ako izrijekom nije drugačije naznačeno.



IAAF-ovo VIJEĆE

PREDSJEDNIK

Lord Sebastian COE (Velika Britanija i Sjeverna Irska)

DOPREDSJEDNICI

Sergej BUBKA (Ukrajina)

Dahlan Jumaan AL HAMAD (Katar)

Hamad KALKABA MALBOUM (Kamerun)

Alberto JUANTORENA DANGER (Kuba)

BLAGAJNIK

Jose Maria ODRIOZOLA (Španjolska)

POJEDINAČNI ČLANOVI

Roberto GESTA DE MELO (Brazil) – Južna Amerika *

Nawal EL MOUTAWAKEL (Maroko)

Abby HOFFMAN (Kanada)

Anna RICARDI (Italija)

Pauline DAVIS-THOMPSON (Bahami)

Goeff GARDNER (Norfolk, otok) – Oceanija*

Sylvia BARLAG (Nizozemska)

Ahmad AL KAMALI (Ujedinjeni Arapski Emirati)

Frank FREDERICKS (Namibia)

Bernard AMSALEM (Francuska)

Zhaocai DU (N.R. Kina)

Victor Lopez (Portoriko) – NACAC*

Stephanie HIGHTOWER (SAD)

Hiroshi YOKOKAWA (Japan)

Antti PIHLAKOSKI (Finska)

Mihail BUTOV (Rusija)

Adille SUMARIWALLA (Indija)

Nawaf AL SAUD (Saudijska Arabija)

Svein Ame HANSEN (Norveška) – Europa*

David OKEYO (Kenija) – Afrika *

*Predstavnici kontinentalne/zonske grupe (Azija, tek treba biti imenovan)



SADRŽAJ

1. IAAF-ov Odbor za sportsko hodanje
2. Uvod
3. IAAF-ovo pravilo 230.
4. Suđenje
5. Glavni sudac
6. Zapisničar
7. Informacijska ploča
8. Elektroničko prikupljanje podataka i informacijska ploča
9. Tehničke informacije za međunarodna natjecanja u sportskom hodanju
10. IAAF-ovo pravilo o kaznenoj zoni (eng. *pit lane*)

1. IAAF-ov ODBOR ZA SPORTSKO HODANJE¹ 2015. – 2019.

Predsjednik Maurizio DAMILANO (Italija)

Članovi
Khaled AMARA (Tunis)
Jean-Pierre DAHM (Francuska)
Maryanne DANIEL (SAD)
Fumio IMAMURA (Japan)
Robert KORZENIOWSKI (Poljska)
Peter MARLOW (Velika Britanija i S.I.)
Fausto MENDOZA CAJAS (Ekvador)
Miguel Angel RODRÍGUEZ (Meksiko)
Luis SALADIE (Španjolska)
Jane SAVILLE (Australija)
Shande YANG (N. R. Kina)

¹ Za engleski se naziv *race walking* u RH Hrvatskoj rabi više naziva za ovu atletsku disciplinu: *atletsko hodanje* u Pravilniku natjecanja IAAF-a 2018. – 2019., HAS, 2019.; *sportsko hodanje* i *natjecateljsko hodanje* u sveučilišnom udžbeniku V. Babić Atletika hodanja i trčanja, KF, 2010. te samo *hodanje* u Hrvatskoj enciklopediji, *mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2020. Pristupljeno 20. 6. 2020. <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=25845>> .



Opis projekta

Opća uloga

1. Odbor za sportsko hodanje, koji je izabrao Kongres IAAF-a, pruža opće savjete IAAF-a o svim pitanjima vezanima za sportsko hodanje.

Specifični zadaci i aktivnosti

2. Odbor za sportsko hodanje obavlja sljedeće specifične zadatke i aktivnosti

- a) izvještava i daje preporuke Vijeću IAAF-a u svezi s politikom, postupcima i planovima natjecanja u sportskom hodanju u sklopu sportske grane
- b) revidira dijelove Pravilnika i odredaba natjecanja koje se odnose na sportsko hodanje i daje preporuke Vijeću
- c) revidira tehničke standarde IAAF-ovih natjecanja u sportskom hodanju u sklopu IAAF-ove svjetske atletske serije i daje preporuke Vijeću
- d) povezuje se i savjetuje s drugim IAAF-ovim odborima i komisijama o pitanjima vezanima za sportsko hodanje kada je potrebno
- e) predlaže objavljivanje, prvih i izmijenjenih izdanja, priručnika, publikacija i drugih pisanih materijala vezanih za sportsko hodanje
- f) globalno promiče, potiče i podržava razvoj sportskog hodanja.



2. UVOD

Sportsko se hodanje silno razvilo od vremena kada su izvorne „IAAF-ove upute za suce sportskog hodanja“ objavljene. Ova najnovija, izmijenjena i dopunjena inačica uključuje promjene u svezi s organizacijom i odredbama koje su odobrene 2015. godine na IAAF-ovom kongresu u Pekingu, Kina.

Na području sportskog hodanja uloženo je u posljednje vrijeme puno napora kako bi se ta disciplina prilagodila stalnim promjenama sportskog okruženja te nastavila svoj rast na svjetskoj sceni. Zahvalni smo na ohrabrujućim doprinosima koje su svi članovi atletske obitelji dali tom području, osobito Vijeće IAAF-a svojom istrajnom pomoći u primjeni, implementaciji prijedloga i savjeta namijenjenih poboljšanju organizacije i suđenja na natjecanjima u disciplinama sportskog hodanja.

Pod vodstvom IAAF-ovog Odjela za razvoj i odnose među savezima članovima te u suradnji s Odborom za sportsko hodanje sve se više pozornosti posvećuje osposobljavanju (treningu) i školovanju (edukaciji) sudaca na svim razinama, što je pozitivno utjecalo na regrutiranje, novačenje novih sudaca. Također, danas suci imaju brojne prilike poboljšati, unaprijediti svoje kvalifikacije stjecanjem praktičnih iskustava na međunarodnim natjecanjima visoke razine. To je također stimuliralo aktivnosti na kontinentalnoj/zonskoj (eng. *area*) razini što je rezultiralo stvaranjem IAAF-ovog Popisa međunarodnih sudaca sportskog hodanja koji se redovito obnavlja najkvalitetnijim sucima.

Vodič nije namijenjen samo sucima; njome se mogu služiti i:

- sportaši kako bi stekli uvid u ono na što suci obraćaju pozornost
- treneri koji moraju istražiti sva područja kako bi se uvjerali da njihovi atletičari (sportski) hodaju prema pravilima
- organizacijski odbori kako bi osigurali da se njihova natjecanja provode na najvišoj razini profesionalizma i pravičnosti
- nacionalni savezi članove koji upravljaju svim aspektima sportskog hodanja u svojoj zemlji
- predani štovatelji atletike koji nastoje unaprijediti svoje znanje o sportu.

Zahvale upućujemo i članovima IAAF-ovog Odbora za sportsko hodanje koji su nastanku Vodiča doprinijeli korisnim napomenama i uputama. Ova informativna knjižica pomoći će unaprjeđenju standarda suđenja te razumijevanju i štovanju sportskog hodanja u svijetu.



3. PRAVILO 230. (izvod iz IAAF-ovog Pravidnika za natjecanja 2016. – 2017.)

Dužine staza

1. Sljedeće su standardne dužine staza:

- u dvorani: 3000 m, 5000 m
- na otvorenom: 5 km, 10 km, 10.000 m, 20 km, 20.000 m, 50 km, 50.000m.

Definicija sportskog hodanja

2. Sportsko hodaње jest napredovanje koracima izvedenima tako da je hodač u stalnom kontaktu sa tlom te da se ne događa vidljivo (ljudskom oku) gubljenje toga kontakta. Prednja noga, noga kojom se napreduje, mora biti ispružena (tj. ne smije biti savijena u koljenu) od trenutka prvoga kontakta noge sa tlom pa do trenutka dok ne dođe u okomiti položaj u odnosu na tlo.

Suđenje

3. (a) Imenovani suci za sportsko hodaње izabiru među sobom glavnog suca ako on nije bio imenovan unaprijed.
- (b) Svi suci djeluju neovisno, prema vlastitu uvjerenju i procjeni koji se temelje na opažanjima okom.
- (c) Na natjecanjima koja se održavaju prema pravilu 1.1.(a), svi suci moraju biti međunarodni suci za sportsko hodaње. Na natjecanjima koja se održavaju prema pravilu 1.1.(b), (c), (e), (f), (g) i (j), svi suci moraju biti ili kontinentalni/zonski ili međunarodni suci za sportsko hodaње.
- (d) Cestovne hodačke utrke obično sudi najmanje šest do najviše devet sudaca, uključujući i glavnog suca.
- (e) Za utrke na stazi/trkalištu, treba obično biti šest sudaca, uključujući i glavnog suca.
- (f) Na natjecanjima koja se održavaju prema pravilu 1.1.(a), samo po jedan sudac (isključujući glavnog suca) iz svake zemlje može suditi utru.

Glavni sudac

4. (a) Na natjecanjima koja se održavaju prema Pravilu 1.1.(a), (b), (c), (d) i (f), glavni je sudac ovlašten diskvalificirati svakog hodača u posljednjih 100 m utrke kad atletičarev način napredovanja očigledno nije u skladu s odredbama pravila 230.2., bez obzira na to koliko je crvenih kartona primio za tog natjecatelja. Hodač kojega je glavni sudac diskvalificirao po toj osnovi smije završiti utru. O diskvalifikaciji će ga obavijestiti glavni sudac ili njegov pomoćnik pokazivanjem crvene pločice prvom prigodom nakon što je atletičar završio utru.



- (b) Glavni sudac djeluje kao nadzorna službena osoba (kontrolor) za natjecanje, a kao sudac djeluje samo u izuzetnim prilikama navedenima u pravilu 230.4(a). Na natjecanjima koja se održavaju prema pravilu 1.1.(a), (b), (c) i (f), imenuju se dva ili više pomoćnika glavnog suca.
Pomoćnici glavnog suca pomažu samo u bilježenju diskvalifikacija i ne djeluju kao suci za sportsko hodanje.
- (c) Na svim natjecanjima koja se održavaju prema pravilu 1.1.(a), (b), (c) i (f) imenuje se službena osoba odgovorna za informativnu ploču i službeni zapisničar glavnog suca.

Upozorenja/Opomene (žuta pločica)

5. Kada se sucu učini da hodač u svome napredovanju možda ne korača u skladu s definicijom navedenom u pravilu 230.2., treba, gdje je to moguće, pokazati hodaču žutu pločicu sa simbolom prekršaja na objema stranama pločice.

Isti sudac ne smije atletičaru pokazati drugu žutu pločicu za isti prekršaj pravila. Nakon što je pokazao žutu pločicu atletičaru, sudac po završetku natjecanja mora izvijestiti glavnog suca o dosuđenim upozorenjima.

Crveni kartoni

6. Kad sudac u bilo kojem dijelu utrke uoči da se atletičar ne pridržava odredaba pravila 230.2. time što vidljivo gubi kontakt sa tlom ili svija koljena, glavnom će sucu poslati crveni karton za tog hodača.

Diskvalifikacije

7. (a) Osim u slučajevima iz pravila 230.7.(c), kada su tri različita suca poslala glavnom sucu tri crvena kartona za određenog hodača, tada je taj atletičar diskvalificiran. O diskvalifikaciji će ga obavijestiti glavni sudac ili njegov pomoćnik pokazivanjem crvene pločice. Propust u obavještanju ne oslobađa hodača od već donesene odluke o diskvalifikaciji.
- (b) Na svim natjecanjima prema pravilu 1.1.(a), (b), (c) ili (e), ni u kakvim okolnostima crveni kartoni dvoje sudaca iste nacionalnosti ne mogu dovesti do diskvalifikacije.
- (c) Kaznena se zona (zona mirovanja; eng. *pit lane*) treba primjenjivati u bilo kojoj utrci za koju propozicije natjecanja to nalažu i može se primjenjivati i u drugim utrkama, ako tako odredi relevantno mjerodavno upravno tijelo ili organizacijski odbor. U takvim slučajevima, od hodača/trkača se zahtijeva da uđe u kaznenu zonu i ostane tamo određeno vrijeme (propisano propozicijama natjecanja ili odlukom organizacijskog odbora) kada dobije tri crvena kartona te mu to naloži glavni sudac ili osoba kojoj je glavni sudac delegirao tu dužnost. Ako, bilo kada, trkač dobije dodatni crveni karton od suca koji nije jedan od trojice koji su mu ranije dosudili crveni karton, trkač će biti diskvalificiran. Atletičara koji ne uđe u kaznenu zonu kada se to od njega zahtijeva ili ne ostane tamo određeno mu vrijeme diskvalificirat će glavni sudac.
- (d) U utrkama na atletskoj stazi diskvalificirani hodač mora odmah napustiti trkalište, a u cestovnim utrkama treba odmah nakon diskvalifikacije skinuti startni broj i napustiti



trasu. Svaki diskvalificirani atletičar koji ne napusti trasu ili trkalište ili se ne drži uputa u pravilu 230.7.(c) o ulasku i zadržavanju u kaznenoj zoni podliježe daljnjem disciplinskom postupku u skladu s pravilom 145.2.

- (e) Jednu informativnu ploču ili više njih treba postaviti uz trasu i blizu cilja za informiranje atletičara o broju crvenih kartona dostavljenih glavnom sucu za svakog hodača. Na ploči se objavljuje i simbol svakog prekršaja pravila.
- (f) Na svim natjecanjima prema pravilu 1.1.(a), suci moraju upotrebljavati prijenosna računala s mogućnošću prijenosa informacija o crvenim kartonima do zapisničara i informativnih ploča. Na svim ostalim natjecanjima, na kojima se ne rabi takav sustav, glavni sudac odmah po završetku natjecanja izvješćuje arbitra o identitetu hodača diskvalificiranih prema pravilima 230.4.(a), 230.7.(a) ili 230.7.(c) tako da navodi zabilježeni startni broj hodača te vremena kada su se dogodili prekršaji pravila i kada je hodač obaviješten o diskvalifikaciji; isti postupak vrijedi i za sve hodače kojima je dodijeljen crveni karton.

Start

- 8. Znak za početak utrke u sportskom hodanju daje se pucnjem iz startnog pištolja. Upotrebljavaju se zapovijedi i postupci kao za utrke duže od 400 m (pravilo 162.2.(b)). U utrkama s puno atletičara, izriču se upozorenja za start pet minuta, tri minute i jednu minutu prije starta. Nakon zapovijedi „Na mjesta!“, atletičari se moraju okupiti na startnoj crti i poredati se onako kako je odredio organizator. Starter se, prije no što da znak za početak utrke, mora uvjeriti da nijedan atletičar nogom (ili ikojim drugim dijelom tijela) ne dotiče startnu crtu ili tlo ispred nje pa tek potom daje znak za početak utrke.

Sigurnost

- 9. Organizator utrka disciplina sportskog hodanja mora se pobrinuti za sigurnost atletičara i službenih osoba. Na natjecanjima koja se održavaju prema pravilu 1.1.(a), (b), (c) i (f), organizacijski odbor se mora pobrinuti da su ceste kojima se odvija sportsko hodanje zatvorene za sav motorizirani promet u svim smjerovima.

Postaje za osvježanje i okrepu u cestovnim utrkama

- 10. (a) Voda i ostala prikladna sredstva za okrepu trebaju biti na raspolaganju na startu i cilju svake utrke.
- (b) Za sve utrke od 5 km do uključivo utrka na 10 km, stanice samo s vodom za piće i osvježanje (spužve natopljene vodom; eng. *drinking/sponging*) trebaju se postaviti na prikladnim razmacima zahtijevaju li to vremenske prilike.
Napomena: Mogu se postaviti i tuševi s vodom i/ili vodenom maglom kada se to smatra prikladnim zbog klimatskih uvjeta i organizacijskih mogućnosti.
- (c) U utrkama dužima od 10 km postaje za osvježanje i okrepu (eng. *refreshment*) trebaju se nalaziti u svakom krugu. Osim toga, postaje samo s vodom za piće i osvježanje (eng. *drinking/sponging*) trebaju se postaviti otprilike na pola puta između postaja za okrepu ili češće ako to zahtijevaju vremenski uvjeti.



- (d) Okrepa, koju mogu osigurati organizatori ili atletičari sami, treba biti postavljena na postajama za osvježenje tako da je lako dostupna atletičarima, odnosno da je natjecateljima mogu uručivati za to ovlaštene službene osobe.
- (e) Ovlaštene osobe ne smiju stupiti na trasu utrke niti ometati atletičare na ikoji način. Okrepu smiju atletičarima uručivati stojeći ili za stolom ili pokraj stola, udaljeni najviše metar, ali nikako stojeći ispred stola.
- (f) Na natjecanjima prema pravilu 1.1.(a), (b), (c) i (f) najviše dva ovlaštena predstavnika iste države smiju istodobno stajati za stolom postaje za osvježenje i okrepu. Nijedna službena ili ovlaštena osoba ni pod kojim uvjetima ne smije trčati uz atletičara dok mu dodaje okrepu ili vodu.

Napomena: Na natjecanjima na kojima pojedinu zemlju smiju predstavljati više od tri atletičara, tehničkim se pravilima može dopustiti više dužnosnika za stolom s okrepom.

- (g) Atletičar može, kada to želi, nositi vodu ili okrepu u ruci ili ih pričvrstiti na tijelo pod uvjetom da ih nosi od starta ili da ih je pokupio ili preuzeo na službenoj postaji za okrepu i osvježenje.
- (h) Natjecatelja koji primi ili pokupi okrepu ili vodu izvan prostora službenih postaja za osvježenje i okrepu, osim ako to ne čini iz zdravstvenih razloga pod nadzorom ili po nalogu službene osoba utrke, ili uzme okrepu od drugog natjecatelja, arbitar će opomenuti žutim kartonom nakon prvoga takvog prekršaja. Po drugom takvom prekršaju arbitar će diskvalificirati atletičara pokazujući mu crveni karton. Atletičar mora smjesta napustiti trasu utrke.

Cestovne trase

- 11. (a) Jedan krug ne smije biti kraći od 1 km ni duži od 2 km. Za discipline koje počinju i završavaju u stadionu, krug za hodanje treba biti što bliže stadionu.
- (b) Cestovne trase moraju se mjeriti u skladu s pravilom 240.3.

Provedba hodačke utrke

- 12. U disciplinama hodanja na 20 km ili dužima, natjecatelj može napustiti cestu ili trkalište uz dopuštenje i pod nadzorom službene osobe pod uvjetom da time nije skratio predviđenu dužinu staze.
- 13. Ako je arbitar primio obavijest od suca ili suca uz stazu ili je kako drugačije obaviješten da je natjecatelj napuštanjem označene trase skratio predviđenu dužinu staze, diskvalificirat će tog natjecatelja.



4. SUĐENJE

4.1. KLJUČNA NAČELA

Osnovna je uloga suca sportskog hodanja osigurati da se natjecatelji pridržavaju definicije sportskog hodanja koja je navedena u pravilu 230. IAAF-ova Pravilnika za natjecanje.

Tijekom suđenja, svaki sudac sportskog hodanja promatra sve natjecatelje, pazeći da u svakom trenutku ima dobar pogled na stazu i natjecatelje kako bi procijenio da svaki natjecatelj pravilno hoda. Ako se čini, prema mišljenju suca, oblikovanu na temelju vlastitog opažanja, da bilo koji natjecatelj krši odredbe pravila 230., tada taj sudac treba pokazati natjecatelju žutu pločicu. Drugim riječima, ako sudac nije potpuno zadovoljan s time kako se natjecatelj pridržava odredaba pravila 230.2., treba opomenuti natjecatelja pokazujući mu žutu pločicu sa simbolom koji prikazuje prekršaj pravila.

Sudac može pokazati žutu pločicu svakom natjecatelju samo jednom za isti prekršaj, npr. za gubitak kontakta s podlogom ili zbog toga što natjecateljeva vodeća noga nije bila potpuno opružena od trenutka prvoga kontakta s podlogom do trenutka vertikalne pozicije; maksimalno dvije žute pločice. Drugi imenovani sudac bilježi sve dodijeljene žute pločice; zapisuju se: natjecateljev startni broj, prekršaj i vrijeme kada je pločica pokazana (opomena dosuđena).

Ako sudac nedvojbeno ustanovi da natjecatelj ne hoda na način propisan definicijom u pravilu 230., sudac bilježi prekršaj na crveni karton i šalje crveni karton zapisničaru da ga ovaj objavi. Nakon što sudac dodijeli crveni karton natjecatelju, taj sudac više ne sudi tom istom natjecatelju.

Vrlo je važno napomenuti da:

- sudac **ne može** dodijeliti drugi crveni karton istom natjecatelju
- sudac **ne može** pokazati žutu pločicu natjecatelju nakon što mu je dodijelio crveni karton.

Kada sudac ispisuje crveni karton, **ne smije** ni na koji način odluku izravno priopćiti natjecatelju. Sudac kompletira crveni karton tako da na njemu ispisuje: disciplinu, vrijeme izdavanja kartona, natjecateljev broj, svoj (sučev) broj, prekršaj (npr. gubitak kontakta s podlogom ili svijeno koljeno) i na koncu ga potpisuje. Takav karton se žurno uručuje zapisničaru.

Suci vode osobni zapisnik o svim crvenim kartonima koje su izdali.





Svi se suci, osim glavnoga, trebaju pridržavati sljedećih naputaka:

- Sudac sudi samo na području koje mu je dodijelio glavni sudac.
- Sudac ne smije ni sa kim, osim s glavnim sucem, raspravljati o stvarima koje su povezane s procjenjivanjem natjecateljeve izvedbe, tj. sa suđenjem u utrci.



- Sudac ne smije napustiti dodijeljeno mu mjesto bez dopuštenja te ne smije pretpostavljati da je utrka gotova sve dok i zadnji natjecatelj ne završi utrku.
- Sudac treba doći najmanje jedan sat prije početka natjecanja i javiti se glavnom sucu.
- Nakon završetka utrke, suci trebaju uručiti svoje završne bilješke glavnom sucu koji ih potom obavještava kad mogu otići. To je nužno budući da se može pojaviti potreba za svjedočenjem pojedinog suca u slučajevima neslaganja (žalbe).
- Svi suci moraju nazočiti sastanku nakon utrke koji vodi glavni sudac. Glavni sudac predsjedava sastankom, vodi raspravu i analizu utrke te rješava bilo kakve probleme ili sudačka neslaganja.
- Također valja istaknuti kako sudac, prije no što dodijeli crveni karton, mora upozoriti, opomenuti natjecatelja pokazujući mu žutu pločicu sa simbolom prekršaja prikazanim na obje strane pločice, osim u sljedećim iznimnim slučajevima:
 1. Natjecatelj očito i nedvojbeno krši pravila i time ostvaruje nepravednu prednost.
 2. Natjecatelj krši pravilo u posljednjem dijelu utrke kada sudac nema više vremena pokazati žutu pločicu.
 3. Okolnosti zbog kojih glavni sudac može upotrijebiti svoje posebne ovlasti kako bi diskvalificirao natjecatelja u posljednjih 100 m utrke.

Suci sude samostalno, individualno i nikada se ne smiju postavljati u parove.

		RACE WALKING JUDGE RECORD																																																																																																																																											
<table border="1"><thead><tr><th>Bib N°</th><th>Yellow Cards</th><th>Red Card</th></tr></thead><tbody><tr><td></td><td>Yes <</td><td>Yes <</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Bib N°	Yellow Cards	Red Card		Yes <	Yes <																																																																<table border="1"><thead><tr><th>Bib N°</th><th>Yellow Cards</th><th>Red Card</th></tr></thead><tbody><tr><td></td><td>Yes <</td><td>Yes <</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Bib N°	Yellow Cards	Red Card		Yes <	Yes <																																																																	
Bib N°	Yellow Cards	Red Card																																																																																																																																											
	Yes <	Yes <																																																																																																																																											
Bib N°	Yellow Cards	Red Card																																																																																																																																											
	Yes <	Yes <																																																																																																																																											
Judge's Red Card																																																																																																																																													
Distance:																																																																																																																																													
Men/Women																																																																																																																																													
Bib Number																																																																																																																																													
Reason: <small>(If tie time where tie case)</small>		 Hour	Minute																																																																																																																																										
		 Hour	Minute																																																																																																																																										
Judge's No.:																																																																																																																																													
Judge's Signature:																																																																																																																																													

Primjer standardnog osobnog zapisnika sudaca za sportsko hodanje i crveni karton.



4.2. BROJ SUDACA

Za utrke je potreban sljedeći broj sudaca:

Vrsta staze/trase	Broj sudaca
u dvorani (krug 200 m)	pet (uključujući i glavnog suca)
na otvorenom/stadionu (krug 400 m)	šest (uključujući i glavnog suca)
cestovna utrka (krug 1-2 km)	ovisno o veličini i obliku trase, najmanje šest a najviše devet (uključujući i glavnog suca)

Napomena: Na svjetskim prvenstvima ili Olimpijskim igrama, mogu se postaviti do četiri dodatna suca (po preporuci tehničkih delegata), ovisno o udaljenosti hodačke trase od ciljne ravnine u stadionu).

Uputa za položaj sudaca u utrkama na trkalištu: suci se trebaju postaviti po jedan uz svaki zavoj i jedan/dva uz svaku ravninu.

Sličan se sustav postavljanja sudaca može rabiti i u cestovnim utrkama. U svim utrkama najbolje bi bilo osigurati da glavni sudac i dovoljan broj ostalih sudaca budu postavljeni uz ravni dio staze ispred ciljne ravnine ili da se tu nalaze u zadnjih 100 metara utrke.

Svi se suci trebaju pripremiti za utrku kako pravila nalažu, tj. moraju nositi uniformu, značku (eng. *badge*) ili traku za ruku te moraju uza se imati: obrasce za vođenje bilježaka/zapisnike, crvene kartone, žute pločice te odgovarajuću olovku ili pisaći pribor. U slučaju nepovoljnih vremenskih prilika, sucima na raspolaganju moraju biti sredstva koja će osigurati da i oni i oprema ostanu suhi.

4.3. SAŽETAK SUČEVIH DUŽNOSTI

- Biti dostupan najmanje jedan sat prije zakazanog početka natjecanja.
- Izabrati glavnog suca ako odluka o glavnom sucu nije drugačije donesena.
- Slijediti upute koje mu je dao glavni sudac.
- Pokazati žutu pločicu natjecatelju koji je u opasnosti da prekrši pravila i zabilježiti objašnjenje za pokazivanje žute pločice.
- Izdati crveni karton svakom natjecatelju koji krši pravila.
- Ispuniti pravilno i točno osobni sudački zapisnik i predati ga glavnom sucu ili zapisničaru.
- Javiti se glavnom sucu nakon natjecanja i ustanoviti je li primio sve crvene kartone.
- Biti dostupan nakon utrke za izvještajni sastanak i raspravu te za odgovaranje na pitanja koja bi mogao postaviti glavni sudac.
- Sudac ne smije nimalo sumnjati u svoju odluku o dodjeljivanju crvenoga kartona.



4.4. POSTAVLJANJE SUDACA ZA SUĐENJE

Općenito

Sudac treba zauzeti poziciju koja mu omogućuje dobar, neometan pogled na noge natjecatelja.

U disciplinama na stadionu/trkalištu, idealno je zauzeti položaj na vanjskim stazama gdje uzdignuti unutarnji rubnjak ne blokira pogled na noge natjecatelja.

U cestovnim utrkama, sudac bi trebao, gdje je moguće, pomaknuti se u položaj iz kojega može jasno vidjeti kontakt stopala s površinom ceste.

Dobra pozicija za suđenje jest ona koja omogućuje horizontalni promatrački kut od 45 stupnjeva u odnosu na natjecatelje koji se približavaju sudcu.

Ključna izazovna, opasna područja, u kojima treba obratiti posebnu pozornost, su sljedeća:

- tijekom ubrzanja na startu
- tijekom prelaženja drugog natjecatelja
- u ciljnoj ravnini
- u sredini grupe
- na točkama okretanja (povratni zavoji).

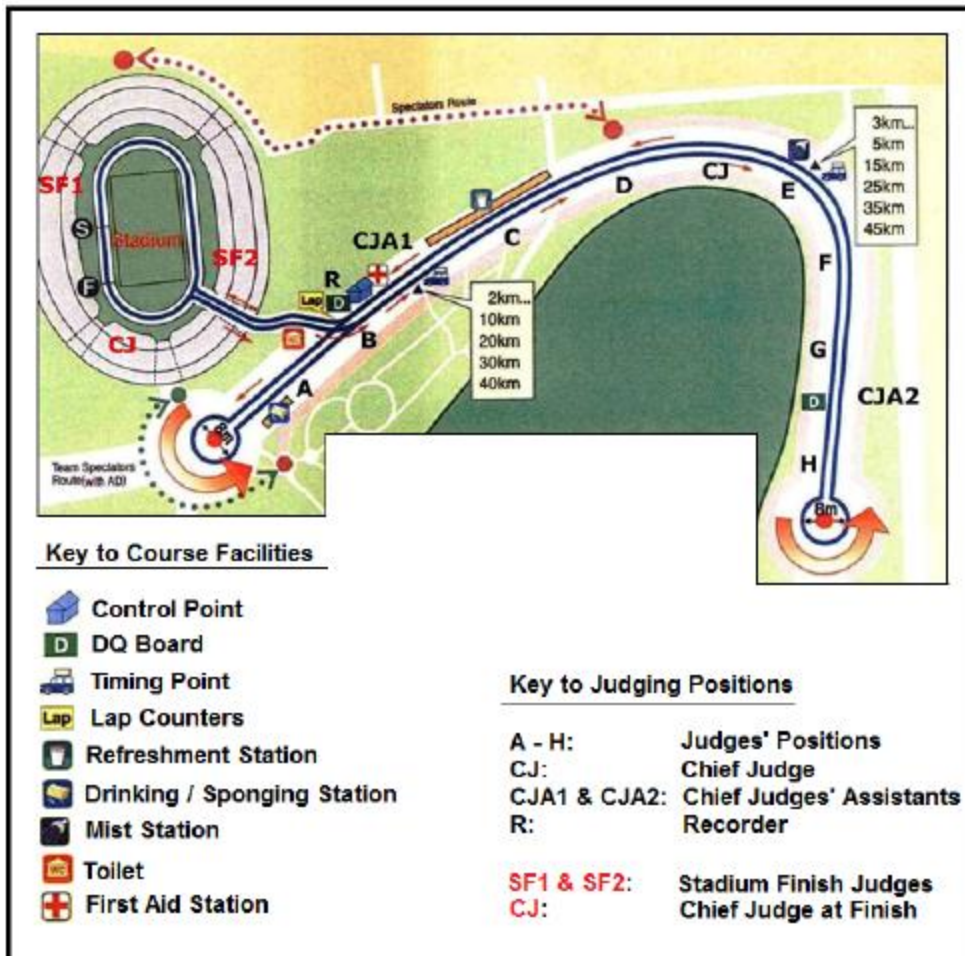
Pozicije sudaca na cestovnim trasama

Pozicije sudaca označene na karti se preporučuju se za kružnu trasu od 1 do 2 km gdje je potrebno osam sudaca kako bi se utrka adekvatno pokrila. Određeni broj sudaca potreban da bi se prikladno sudila utrka ovisi o konfiguraciji staze. Pozicije sudaca su označene brojkama od 1 do 8 (ili slovima A-H), a CJ je oznaka za glavnog suca.

Područja cestovne trase na kojima je važno obratiti osobitu pozornost:

- točke okretanja (povratni zavoji)
- brdovita područja (uspon i spuštanje)
- oštri zavoji
- postaje za osvježavanje i okrepu.

Položaji sudaca naznačeni na karti preporučuju se za krug od 2 km (ili 1 km).



4.5. ŠTO (NE)RADITI TIJEKOM SUĐENJA

- Sudac treba presuditi u korist natjecatelja ako iole sumnja u svoju procjenu o kršenju pravila. Drugim riječima, jedino kada je sudac potpuno siguran u odluku, onda daje crveni karton.
- Pogrešno je vjerovanje kako je broj dodijeljenih crvenih kartona dokaz o kvaliteti suca. Dobar sudac može pomoći većem broju natjecatelja da završi utrku ispravnom upotrebom žute pločice prije negoli nastupi prekršaj pravila.
- Sudac treba promptno djelovati čim je stvorio nedvojbeni sud o prekršaju pravila ili o opasnosti da se prekršaj počini.
- Kada opominje natjecatelja, sudac mora biti siguran da je natjecatelj vidio njegovu žutu pločicu.
- Ne smije se suditi iz vozila u kretanju.
- Važno je zapamtiti da kakogod određeni natjecatelj hoda jednog dana to ne mora značiti da će isto tako hodati u sljedećoj utrci. Ne smije se unaprijed suditi natjecatelju (s predrasudama).
- Sudac ne smije potpasti pod utjecaj tuđeg mišljenja. On je taj koji kontrolira svoj dio staze ili trase te donosi svoje odluke i stoji iza njih.



- Treba izbjegavati razgovor s drugim sucima i/ili gledateljima tijekom utrke. Od suca se traži da djeluje neovisno.
- Sudac ne smije biti aktivno zainteresiran za poziciju ili plasman natjecatelja bilo kojeg tima.
- Sudac ne smije natjecateljima davati nikakve informacije koje bi im omogućile napredak u utrci.
- Sudac djeluje nepristrano.
- Crveni karton se treba jasno ispuniti tako da ne bude nikakve zabune prilikom uručivanja kartona glavnom sucu ili zapisničaru.
- U utrkama na stadionu, sudi se iz vanjskih staza gdje je to moguće.
- Sudac ne smije suditi iz kretanja uz natjecatelje niti smije fizički ometati natjecatelje.
- Ne smije se suditi ležeći na stazi ili cesti.
- Sudac ne smije koristiti nikakve komunikacijske naprave (npr. mobitel, kamera) tijekom natjecanja osim ako naprave nisu službeno namijenjene za to natjecanje.



5. GLAVNI SUDAC

5.1. AKTIVNOSTI PRIJE NATJECANJA

Prvi je zadatak glavnog suca da provjeri imaju li svi sve potrebno za provedbu prednatjecateljskih i natjecateljskih zadaća koje ukratko obuhvaćaju sljedeće:

- Valja pregledati stazu/trasu utrke te odrediti i označiti pogodne sudačke pozicije za svakog suca. Moraju se pripremiti osobni sudački zapisnici, crveni kartoni i liste sažetaka suđenja/zbirni sudački zapisnici.
- Svi imenovani suci moraju biti obaviješteni o važnim tehničkim aspektima natjecanja posebice o onima koji utječu na suđenje. To treba obaviti u prikladnom trenutku prije utrke koji će sucima ostaviti dovoljno vremena da zauzmu svoje položaje prije samog početka utrke.
- Sucima se dodjeljuje broj (ili slovo) koje odgovara njihovoj poziciji uz stazu/trasu utrke. Taj broj (ili slovo) također omogućuje da se svaki sudac identificira na dodijeljenim crvenim kartonima i u zbirnom sudačkom zapisniku (listi sažetaka suđenja).
- Svakom se sucu treba osigurati karta staze/trase i sve informacije koje su dostupne ostalim službenim osobama uključenima u natjecanje u sportskom hodanju.
- Suci bi se trebali upoznati sa zapisničarem (i skupljačima kartona ako se koriste) te znati lokaciju zapisničara tijekom utrke. Nakon toga glavni sudac javlja nadležnoj osobi da je sve u redu sa svim imenovanim sucima.

5.2. POLOŽAJ NA STAZI/TRASI

Obično se glavni sudac pozicionira na ili blizu ciljne crte tijekom utrke, osobito ako se radi o kružnoj trasi. Gdje će biti lociran glavni sudac uvelike ovisi o vrsti sustava koji se rabi za komunikaciju između glavnog suca, pomoćnika glavnog suca i zapisničara.

5.3. DOSTAVA CRVENIH KARTONA

Bez sumnje najvažniji faktor suđenja jest prijenos crvenih kartona od sudaca do glavnog suca i zapisničara te postoji nekoliko načina na koje se ova komunikacija može odvijati između sudaca i glavnog suca. U svakom slučaju, kartoni se moraju dostaviti najbrže moguće. Ne postoji ništa gore od toga da se natjecatelj mora diskvalificirati nakon što je prošao ciljnu crtu.

Najučinkovitiji način dostave crvenih kartona jest onaj u kojem su glavni sudac i zapisničar na fiksnoj lokaciji, dok svaki pojedinačni sudac ima na raspolaganju teklića (trkača/biciklista/koturaljkaša) koji zapisničaru dostavlja ispunjene crvene kartone. Nakon dostavljanja kartona zapisničaru, teklić se mora brzo vratiti „svom“ sucu.



5.4. POSTUPANJE SA CRVENIM KARTONIMA

Po primitku crvenoga kartona, zapisničar ga mora prvo pregledati kako bi utvrdio je li korektno ispunjen. Ako karton nije dobro ispunjen, bilo da se radi o broju natjecatelja, vremenu dodjeljivanja kartona, razlogu dodjeljivanja kartona i/ili identifikaciji suca, zapisničar vraća karton sucu koji ga je poslao. Glavni sudac ne poduzima ništa sve dok ispravno popunjen karton ne bude zaprimljen.

Nakon provjere ispravnosti popunjavanja crvenoga kartona zapisničar unosi informacije u zbirni zapisnik suđenja.

Zapisničar smjesta obavještava glavnog suca kada se zabilježe tri crvena kartona za bilo kojeg natjecatelja. Glavni sudac ili pomoćnik glavnog suca potom, prvom mogućom prilikom, diskvalificira tog natjecatelja.

Prije negoli objavi diskvalifikaciju, glavni sudac treba primiti kartone (najmanje tri) od zapisničara kako bi provjerio sljedeće:

1. jesu li kartoni točno ispunjeni
2. jesu li svi kartoni za istog natjecatelja
3. da bilo koja dva kartona možda ne potječu od istog suca
4. da kartone nisu dodijelili suci iste nacionalnosti (u natjecanjima prema IAAF-ovu pravilu 1.1.(a), (b), (c) ili (e)).

5.5. DISKVALIFIKACIJA

Dok se natjecatelj kojemu će biti dosuđena diskvalifikacija približava, glavni sudac mora jasno objaviti svoju odluku podizanjem crvenoga znaka DQ u visini ramena ispred diskvalificiranog natjecatelja. Nužno se pritom pobrinuti da ne ometa ostale natjecatelje.

U natjecanjima koja se održavaju prema odredbama pravila 1.1.(a), (b), (c), (d) i (f), glavni je sudac ovlašten diskvalificirati natjecatelja u posljednjih 100 metara utrke kada se njegov način napredovanja u utrci očito ne podudara s 2. odjeljkom pravila 230. bez obzira na to je li natjecatelj prethodno primio ijedan crveni karton.

Dva ili više pomoćnika glavnog suca imenuju se u natjecanjima koja se održavaju prema IAAF-ovu pravilu 1. (a), (b), (c) i (f). Jedina je zadaća pomoćnika glavnom sucu pomagati mu u obavještavanju o diskvalifikaciji natjecatelja, stoga pomoćnik ne smije djelovati kao sudac sportskog hodanja. Kada pomoćnik glavnog suca obavijesti diskvalificiranog natjecatelja, ta se informacija što brže mora prenijeti zapisničaru i glavnom sucu.



5.6. POSTUPCI NAKON NATJECANJA

Odmah nakon utrke i čim se glavni sudac uvjeri da su svi crveni kartoni zaprimljeni i da novi kartoni neće doći, glavni sudac i zapisničar trebaju provjeriti zbirni sudački zapisnik i jesu li sve diskvalifikacije prijavljene arbitru. Rezultat utrke se ne smije objaviti kao konačni sve dok te radnje nisu poduzete.

Nedugo nakon utrke, glavni se sudac sastaje s ostalim sucima kako bi analizirali utrku. Treba prikupiti sve osobne zapisnike sudaca te provjeriti da nije možda koji crveni karton zametnut ili da nije prijavljen. Tijekom tog sastanka glavni sudac vodi analizu sa svim sucima raspravljajući o svakom eventualnom problemu koji je možda iskrsnuo tijekom natjecanja te o bilo kojem problemu vezanom za suđenje.

5.7. SAŽETAK DUŽNOSTI GLAVNOG SUCA

- Održati sastanak prije utrke kako bi sucima dodijelio njihova sudačka mjesta (područja) i objasnio sudačku proceduru koja će se primijeniti tijekom utrke.
- Utvrditi da svi suci imaju ispravne sudačke materijale.
- Ako će pomoćnici glavnog suca pomagati u obavještanju natjecatelja o diskvalifikacijama, dodijeliti im strateške pozicije na stazi te se pobrinuti da je osigurana neprestana komunikacija između glavnog suca, njegovih pomoćnika i zapisničara.
- Suradivati sa zapisničarem kako bi se osiguralo da su svi crveni kartoni točno ispunjeni i prijavljeni.
- Obavijestiti natjecatelje o njihovoj diskvalifikaciji u što kraćem roku, nakon što se utvrdilo da su tri različita crvena kartona zaprimljena od tri različita suca.
- Osigurati da se informativna ploča popunjava ispravno tijekom utrke. Treći se crveni karton treba prikazati na ploči čak i ako glavni sudac ili pomoćnik glavnog suca ne obavijesti natjecatelja o njegovoj diskvalifikaciji.
- Provjeriti s arbitrom utrke da su službeni rezultati točni te se pobrinuti da je zbirni sudački zapisnik dostupan svim ekipama i da je popunjen službenim rezultatima.
- Održati sastanak sa svim sucima nakon utrke kako bi se analizirala utrka, predložiti listu sažetaka suđenja/zbirni sudački zapisnik za analizu te provesti raspravu o problemima ili neslaganjima.
- Izvještaj natjecanja, koji minimalno sadrži zbirni sudački zapisnik i evaluacijske obrasce za rad sudaca, treba se dostaviti vodstvu nadležnog tijela (npr. IAAF-u za natjecanje prema pravilu 1.1. (a)).



6. ZAPISNIČAR

6.1. ULOGA

Zapisničar je iznimno važan glavnom sudcu, posebice tijekom utrke s puno natjecatelja i/ili kada je pravovremeno obavještanje o diskvalifikaciji od presudne važnosti (npr. izravni prijenos utrke, visoko profilirana natjecanja itd.). Glavne dužnosti zapisničara su sljedeće:

- zaprimiti sve kartone od sudaca
- zabilježiti primljene kartone zbirnom sudačkom zapisniku i
- pobrinuti se da se kartoni objave na informativnoj ploči.

Zapisničar obavještava glavnog suca kada pojedini natjecatelj primi tri crvena kartona od tri različita suca. Zapisničar mora pokazati tri (ili više) crvenih kartona prilikom obavještanja glavnog suca o diskvalifikaciji. Glavni sudac ne smije raspravljati o natjecanju sa zapisničarem.

Zbirni sudački zapisnik službeni je zapisnik suđenja utrke sa službenim rezultatima. **KLUČNA JE TOČNOST.**

Na kraju se utrke prikupljaju osobni kartoni s bilješkama svakog suca te se svi crveni kartoni i žute pločice dodaju u zbirni sudački zapisnik.

Važno je naznačiti vrijeme kada je svaki crveni karton izdan te, gdje je moguće, vrijeme kada je natjecatelj obaviješten o diskvalifikaciji.

Svi suci trebaju dobiti zbirne sudačke zapisnike. Nadalje, zbirni sudački zapisnik prosljeđuje se ostalim relevantnim pojedincima poput tehničkog delegata i drugih delegata/službenih osoba, lokalnom organizacijskom odboru, ekipama i medijima putem Tehničkog informacijskog centra i službenih rezultata.

6.2. SAŽETAK ZAPISNIČAREVIH DUŽNOSTI

- Zaprimiti crvene kartone od sudaca te bilježiti informacije u zbirni sudački zapisnik.
- Obavještavati rukovatelja informativnom pločom o crvenim kartonima.
- Odmah obavijestiti glavnog suca i pomoćnike glavnog suca o primitku tri crvena kartona za pojedinog natjecatelja od tri različita suca.



7. INFORMATIVNA PLOČA

Informativna ploča često se naziva i diskvalifikacijska ili DQ ploča.

Primarna joj je svrha informirati natjecatelje o broju crvenih kartona koje je zapisničar zaprimio za svakog natjecatelja.

U praksi, ploča se može koristiti samo na kružnoj (eng. *out and back*) stazi ili trkalištu gdje se postavlja tako da natjecatelji jasno vide što je na njoj svaki put kada prođu pokraj nje.

Ploča izgleda jednostavno:

- stupci ili niz stupaca sa startnim brojevima, svaki sa po tri prazna mjesta pokraj broja
- ploča mora biti postavljena tako da svi natjecatelji mogu jasno vidjeti cijelu ploču i pročitati njezin sadržaj.

Nakon što zapisničar zaprimi crvene kartone te nakon što ih verificira glavni sudac/zapisničar te budu uneseni u zbirni sudački zapisnik, simbol s prekršajem se unosi na prvo prazno mjesto pokraj broja natjecatelja koji je počinio prekršaj. Kada se zaprimi drugi crveni karton za istog natjecatelja, unosi se na drugo prazno mjesto pokraj broja natjecatelja i tako dalje. Kada su unesena tri simbola pokraj broja istog natjecatelja, to znači da je natjecatelj diskvalificiran.

Veličina ploče ovisi o broju natjecatelja.

Idealno bi bilo prikazati sve brojeve natjecatelja na ploči prije starta utrke i po bročanom redoslijedu tako da natjecatelji znaju gdje treba provjeravati ploču.

U slučaju da su na ploči vrlo velika polja tj. mjesta, tada je bolje da ploča funkcionira tako da se startni brojevi objavljuju tek kada crveni kartoni budu zaprimljeni (ako broj natjecatelja nije na ploči, to znači da za tog natjecatelja nije zaprimljen crveni karton).

Pločom upravlja zapisničar ili imenovani rukovatelj pločom u suradnji sa zapisničarem, a glavni sudac mora provjeriti unos.



IAAF World Junior Championships BARCELONA 2012			
9	190	444	
23	194	484	696
42	229	499	730
87	230	543	746
90	262	550	769
91	279	579	775
118	361	605	826
157	406	611	879
182	414	632	888
185	442	639	890
		680	939

Primjer informativne ploče koja se popunjava ručno



8. ELEKTRONIČKO PRIKUPLJANJE PODATAKA I INFORMATIVNA PLOČA

Za sva natjecanja koja se odvijaju prema pravilu IAAF-a 1.1. (a), suci se moraju koristiti ručnim računalnim uređajima s mogućnošću slanja podataka prilikom dostavljanja svojih crvenih kartona zapisničaru i elektroničkoj informativnoj ploči.

8.1. KOMPONENTE SUSTAVA

- 8 ručnih terminala za sudačku upotrebu. Terminali su povezani bežično ili kabelom međusobno i svaki povratno s računalom za prikupljanje podataka.
- elektronička informativna ploča
- računalo koje služi kao „sabirnica podataka“
- pisac za ispisivanje crvenih kartona.

8.2. OPIS POSTUPANJA

Svaki sudac sportskog hodanja ima ručni terminal na svojoj poziciji uz stazu. Taj terminal, kojim obično upravlja sučev pomoćnik, omogućuje da se sučevo dodjeljivanje crvenih kartona elektronički prenese do kontrolne postaje.

8.3. SUČEV TERMINAL

Sučev pomoćnik unosi:

- a) sučev broj (od 1 do 8)
- b) natjecateljev startni broj, do najviše četiri znamenke
- c) obrazloženje za crveni karton:
 1. savijeno koljeno
 2. gubitak kontakta
- d) potvrdu već unesenih detalja.

Te se informacije potom odašilju sabirnici podataka koja je smještena na kontrolnoj postaji gdje se onda provjerava jesu li svi podaci točno uneseni.



SEIKO sučev terminal

SEIKO elektronička informativna ploča

8.4. KONTROLNA POSTAJA

Na kontrolnoj postaji sabirnica podataka automatski bilježi i vremenski označava SVE podatke koje su poslali suci te potom:

- Provjerava valjanost startnog broja. Ako startni broj nije valjan, onda se šalje poruka o pogreški sučevom terminalu koji je inicijalno poslao podatke. Ako se pokaže da je zaprimljeni crveni karton duplikat, onda se ne šalje poruka koja označava pogrešku. Ipak, informacija se bilježi no po njoj se ne djeluje.
- Ako je primljena informacija valjana, onda:

1. "CRVENI KARTON" se ispisuje na kontrolnoj postaji.
2. Informativna se ploča ažurira dodavanjem simbola prekršaja odgovarajućem startnom broju na ploči. Ako se radi o prvom crvenom kartonu, natjecatelj se startni broj dodaje na ploču ispod posljednjeg ranije prikazanog startnog broja.
3. Sudac prima potvrdu o primanju crvenoga kartona.
4. Provjerene se informacije šalju tvrtki zaduženoj za elektroniku na natjecanju.



Kontrolna postaja



9. TEHNIČKE INFORMACIJE ZA MEĐUNARODNA NATJECANJA U SPORTSKOM HODANJU

9.1. IZBOR TRASE I MJERENJE

Uspjeh bilo kojeg međunarodnog natjecanja u sportskom hodanju uvelike ovisi o pravilnom izboru i mjerenju trase. IAAF-ovo pravilo 230.11.(a) daje opće uvjete za izbor maksimalne duljine staze za međunarodne utrke na standardne udaljenosti od 10 km, 20 km i 50 km.

Sljedeće su smjernice detalji za izbor prikladnih trasa:

- Tradicionalno, trase za sportsko hodanje na Olimpijskim igrama i svjetskim prvenstvima počinjale su i završavale na stadionu. Međutim, sada je moguće da i start i završetak utrke budu izvan stadiona ako je IAAF dao takvo odobrenje.
- Kružna (eng. *out and back*) trasa prihvatljiva je jedino ako se održava na po sredini podijeljenoj cesti dovoljno širokoj da se spriječe uska grla prilikom okreta. Trasa bi trebala imati zavoje promjera od najmanje 7,5 metara.
- Iako IAAF-ovo pravilo 230.11. (a) dopušta trase od 1 km ili 2 km, preporučene udaljenosti za discipline na 10 km, 20 km i 50 km su sljedeće:

Duljina utrke	Duljina kružne trase
10 km	1 km
20 km	1 km ili 2 km
50 km	2 km

- Nagib trase ne smiju biti previše strm, posebice dijelovi na nizbrdicama. Površina trase mora biti glatka i čista bez šljunka i/ili rupa.
- Ako utrka završava na stadionu, tada trase ne smiju biti udaljene više od 1 km od stadiona za Olimpijske igre i Svjetska prvenstva u atletici.
- Duž staze/trase mora biti dovoljno prikladnog prostora za medicinske i okrepne postaje. Također, dovoljno prostora treba biti i za brojače krugova, suce, informativnu ploču itd.

9.2. RASPORED DOGAĐANJA (SATNICA)

Načelno, discipline cestovnog sportskog hodanja bi trebale biti planirane tako da počnu u vrijeme koje će osigurati da natjecatelji počnu i završe utrku za danjeg svjetla.

Rasporedom, satnicom svih natjecanja bi se trebale izbjeći maksimalne temperature i ekstremni vremenski uvjeti.



9.3. DIJAGRAM STAZE/TRASE (vidi 4.4.)

Karta staze/trase važno je sredstvo kojim se svi uključeni u natjecanje informiraju o lokacijama svih funkcionalnih područja poput okrepnih postaja, postaja za osvježenje, starta/cilja, toaleta, medicinskih službi itd.

Karta ne treba biti skalirana, no treba pokazivati točne lokacije svih tehničkih funkcija.

Kartu trebaju dobiti sve službene osobe, ekipe (natjecatelji i treneri), novinari/mediji itd. Karta je također potrebna tijekom tehničkog sastanka koji se održava prije natjecanja.

9.4. SIGURNOST STAZE/TRASE

Staza/trasa treba biti zatvorena za gledatelje i vozila dosta vremena prije starta utrke; za tu se svrhu rabe prepreke, užad, čunjevi i sl. Osiguranje i policija dodatno osiguravaju stazu/trasu, kao i susjedna područja poput prostora za zagrijavanje, prostora za dopińsku kontrolu itd. (vidi IAAF-ovo pravilo 230.9. (a)).

Posebice je važno udaljiti gledatelje i medijska vozila kako ne bi blokirali pogled sucima i smetali natjecateljima.

Također je važno da i prostor oko ciljne ravnine bude prazan osim za službene osobe zadužene za završnicu utrke.

Nikome nije dopušteno stajati ispred informativne ploče.

U područjima postaja za osvježenje i okrepu ne bi smio biti nitko osim službenih osoba zaduženih za taj prostor te članova ekipa s dozvolom.

9.5. KOORDINATOR SUDACA

Koordinator sudaca odgovoran je za organizaciju logistike sudačke ekipe uključujući sve suce, zapisničara, skupljača kartona i dr.

To podrazumijeva opskrbljivanje sudaca žutim i diskvalificirajućim pločicama, crvenim kartonima, zbirnim sudačkim zapisnikom, pojedinačnim osobnim sudačkim zapisnikom te kartama staze/trase. Koordinator sudaca također treba organizirati sastanke sudaca prije i nakon utrke.



9.6. SKUPLJAČI KARTONA

Skupljači kartona na biciklima/koturaljkama ili drugim sredstvima na cestovnim trasama prikupljaju sudačke kartone tijekom svake utrke. Skupljači kartona moraju odmah predati kartone zapisničaru, koji je obično pozicioniran blizu informativne ploče.

Dovoljan broj skupljača kartona treba se dodijeliti za natjecanje kako bi se staza adekvatno pokrila u danom vremenu. Maksimalni broj skupljača kartona jest jedan skupljač po sucu, a minimum pola tog broja ovisno o fizičkom izgledu i duljini staze.

Osobita se briga mora voditi o pokrivanju dijela staze koji vodi natrag na stadion. Skupljači kartona moraju biti iznimno oprezni kako ne bi smetali natjecateljima.

Napomena: Elektronički mjerni sustav, razvijen da unaprijedi komunikaciju između službenih osoba, rabi se za natjecanja koja se provode prema IAAF-ovu pravilu 1.1.(a). Međutim, sustav sa skupljačima kartona na biciklima još uvijek se rabi za većinu drugih natjecanja.

9.7. SUCI I ZAPISNIČAR

Za natjecanja koja se provode prema pravilu 1.1.(a), IAAF bira suce iz IAAF-ovog sudačkog popisa za sportsko hodanje. Njihove dužnosti, kao i dužnosti zapisničara opisane su u ovoj knjižici u odsječku Suđenje.

9.8. RUKOVATELJ INFORMATIVNOM PLOČOM I POMOĆNIK

Rukovatelj informativnom pločom i njegov pomoćnik odgovorni su tijekom svake utrke za njezino funkcioniranje. To podrazumijeva da moraju osigurati postavljanje informativne ploče na propisnoj lokaciji na stazi skupa s nužnim potrepštinama (kopije startnih brojeva ili crni markeri, ovisno o vrsti ploče, crveni markeri, stolovi i stolice itd.).

Najbolja lokacija za ploču jest obično nedaleko (npr. 100 m) ciljne crte.

Tijekom utrka, rukovatelj informativnom pločom usko surađuje sa zapisničarem kako bi se omogućilo korektno i pravovremeno objavljivanje crvenih kartona na ploči nakon što je zapisničar zabilježio ispravne informacije na listi sažetaka suđenja/zbirnom sudačkom zapisniku.

9.9. NADGLEDNIK (SUPERVIZOR) BROJAČA KRUGOVA I BROJAČI KRUGOVA

Ovo je jedan od najvažnijih tehničkih zadataka koji izravno utječe na uspješnost natjecanja. Brojači krugova trebaju biti locirani neposredno prije (npr. 50 m) ciljne crte. Svakom brojaču krugova treba se dodijeliti najviše šest hodača, po mogućnosti iz iste zemlje kako bi se natjecatelji lakše identificirali.



Svaki brojač krugova bilježi kumulativno vrijeme po krugu u zapisnik na kojem su svi mu dodijeljeni natjecatelji zapisani pod svojim startnim brojem.

Nadglednik(ci) brojača krugova, jedan na pet brojača krugova, pomaže identificirati natjecatelje brojačima ako je to potrebno. Nadglednik(ci) je također odgovoran za signaliziranje službenim osobama na ciljnoj crti koji natjecatelji završavaju utrku, a koji još ne završavaju utrku.

Na IAAF-ovim je natjecanjima sucima brojačima krugova dostupan monitor za brojenje krugova, što im pomaže u radu.

9.10. SLUŽBENE OSOBE UZ CILJNU CRTU

Odvojeno od ekipe službenih osoba zaduženih za vrijeme imenuju se službene osobe zadužene za start (okupljanje natjecatelja na startnoj crti) te za obavještanje svakog natjecatelja o točnom broju priđenih krugova i preostalim krugovima. Ta posljednja funkcija vrlo je važna i zahtijeva usku koordinaciju s ekipom brojača krugova. Promatrač se također treba imenovati kako bi pomogao u izvršenju tog zadatka.

Čim prvi trkači uđu u posljednji krug, promatrač zauzima poziciju na otprilike 100 m prije ciljne crte. Kako promatrač čita broj svakog natjecatelja tako javlja natjecateljev broj brojačima krugova. Upotreba prijenosnih radio primopredajnika (eng. *walkie-talkie*) može pomoći u tom procesu.

Nadglednik brojača krugova potom informira službene osobe uz ciljnu crtu da određeni natjecatelj ili završava utrku ili ima još preostalih krugova.

Trebalo bi označiti odvojene staze čunjevima kako bi se odvojili natjecatelji koji završavaju utrku od onih koji je još ne završavaju.

Kada se rabe odašiljači (transponderi), broj brojača krugova i službenih osoba uz ciljnu crtu može se smanjiti.

9.11. POSTAJE ZA OKREPU I ZA OSVJEŽENJE (10 km, 20 km i 50 km)

Sukladno pravilu IAAF-a 230.10., postaje za osvježenje i okrepu postavljaju se na prigodnim intervalima. Locirane su uz trasu tako da su lako dostupne natjecateljima.

Najbolje je urediti postaju za osvježenje (s pićem) tako da su čaše s pićem napola pune te postavljene na stolove koji su visoki otprilike jedan metar. U tom slučaju natjecatelji mogu jednostavno proći pokraj stola i uzeti čašu.

Službene osobe na okrepnim postajama paze da su čaše napola pune i uklanjaju iskorištene čaše s trase. Velika posuda za otpatke (bačva) rabi se za uklanjanje iskorištenih čaša.



Najbolje je organizirati postaju za osvježenje s mokrim spužvama tako da su spužve srednje veličine uronjene u kante s vodom odakle ih službene osobe vade i stavljaju na stolove visoke približno 1 m kako bi ih natjecatelji lako mogli uzeti.



Okrepna postaja s pićem

Sukladno pravilu IAAF-a 230.10., okrepa, koju može postaviti ili organizacijski odbor ili natjecatelji sami, stavlja se na stolove međusobno udaljene između 1,5 i 2 m na kojima je identifikacijska oznaka s imenom natjecateljeve zemlje (ili troznamenasti kod zemlje). Okrepa se postavlja tako da im natjecatelji mogu jednostavno prići ili im službena osoba može uručiti okrepu u ruke.



Okrepne stanice

Službene osobe natjecanja dužne su nadgledati okrepne stanice kako bi se osiguralo da su maksimalno dvije osobe iz svake zemlje postavljene iza okrepnog stola svake zemlje. *(Bilješka: U natjecanju u kojem više od tri natjecatelja zastupaju određenu zemlju, tehnička pravila mogu dozvoliti dodatne službene osobe za okrepnim stolovima).*

Ni u jednoj situaciji nije dopušteno trčati uz natjecatelja dok mu se pruža okrepa.

Tijekom skupljanja bočica/čaša sa staze, treba paziti da se ne smeta natjecateljima.

9.12. RAČUNALNE OPERACIJE I REZULTATI

Računalni se program upotrebljava za stvaranje tiskanih primjeraka sa sažecima prolaznih vremena utrke te sa završnim rezultatima. Rezultati trebaju biti otisnuti što prije nakon završetka svake utrke.

Tiskani primjerak završnih rezultata utrke treba sadržavati završna vremena i plasman svakog natjecatelja uključujući i diskvalificirane natjecatelje (DQ) te natjecatelje koji nisu završili utrku (DNF) na posljednjem mjestu.

Ako je ekipno natjecanje također dio događaja, zasebno izračunat ekipni rezultat treba biti dio tiskanog sažetka rezultata.

Ekipno bodovanje u IAAF svjetskom prvenstvu u ekipnom sportskom hodanju provodi se na sljedeći način:



- Svaka se utrka zasebno boduje.
- Tri natjecatelja donose bodove u svakoj utrci (dva u juniorskim utrkama).
- Ekipni rezultati se oblikuju na osnovi zbroja zabilježenih plasmana natjecatelja koji donose bodove za ekipu.
- Ekipa s najnižim zbrojem bodova proglašava se pobjednikom. Ako svi natjecatelji koji donose bodove iz ekipe ne uspiju završiti utrku, preostalim se natjecateljima iz ekipe priznaju pojedinačni postignuti rezultati.
- Nije dozvoljeno preinačivati bodovni plasman ekipe koje su završile utrku uzimanjem u obzir ijednog natjecatelja iz ekipe koji ne donosi bodove ili individualnog natjecatelja.
- Izjednačeni se rezultat razrješava u korist ekipe čiji posljednji član koji donosi bodove završi utrku bliže prvom mjestu.

9.13. MJERENJE VREMENA

Vrijeme se u natjecanjima cestovnog sportskog hodanja treba mjeriti sukladno pravilu IAAF-a 165.23. Za sve utrke, vremena se izražavaju u stotinki sekunde te se zaokružuju na sljedeću veću cijelu sekundu, npr. za muško hodanje na 20 km, 1:22:44.32 se bilježi kao 1:22:45.

Vrijeme se bilježi za sve natjecatelje koji završe utrku.

Intervalna/prolazna vremena trebaju se bilježiti za utrku na 20 km za muškarce i žene na sljedećim točkama: 5 km, 10 km i 15km, a za utrku na 50 km za muškarce na 10 km, 20 km, 30 km i 40 km.

9.14. TEHNIČKI SASTANAK

Dan prije natjecanja, održava se tehnički sastanak kako bi se sagledali i raspravili tehnički aspekti natjecanja.

Tehnički delegat predsjedava tim sastankom.

Voditelji ekipa trebaju eventualna pitanja vezana za tehničke aspekte natjecanja dostaviti prije sastanka ako ona nisu objašnjenja u Priručniku za timove.

9.15. DOPINŠKA KONTROLA

Dopinška se kontrola provodi u skladu s odredbama IAAF-ova Pravilnika i Proceduralnim uputama za dopinšku kontrolu.



9.16. OSTALE VAŽNE POSTAVKE

Ostale važne tehničke postavke uključuju: sredstva za prezentaciju događaja – sustav ozvučenja, glazbu, najavljiivače, medicinsku službu, područje za zagrijavanje, toalete, prostor za gledatelje/VIP sjedeća mjesta, suce i žalbeno vijeće, (obrasce za ulaganje prigovora), okrepu za službene osobe i svečanost dodjele medalja.

9.17. SVJETSKI REKORDI U SPORTSKOM HODANJU

Sukladno IAAF-ovu pravilu 260.19., najmanje tri međunarodna suca sportskog hodanja koji su ili IAAF-ove razine ili kontinentalne/zonske razine sude tijekom natjecanja i potpisuju obrazac za priznavanje svjetskog rekorda.

Stazu/trasu mora izmjeriti mjeritelj nositelj licence „A“ ili „B“ IAAF/AIMS koji je dužan osigurati da relevantni izvještaj s mjerenja i sve druge informacije nužne prema navedenom pravilu budu dostupne IAAF-u na zahtjev.

Krug trase/staze ne smije biti kraći od 1 km ni duži od 2 km s mogućim startom i ciljem na stadionu.

Bilo koji mjeritelj staze/trase koji je izvorno izmjerio stazu/trasu ili pak odgovarajuće kvalificirana službena osoba koju je angažirao mjeritelj mora primjerkom dokumentacije koja detaljno opisuje mjerenje staze/trase potvrditi da staza/trasa koju prelaze natjecatelji odgovara izmjerenoj i dokumentiranoj stazi/trasi.

Stazu/trasu mora verificirati (tj. ponovno izmjeriti) na sam dan utrke, prije ili odmah nakon utrke, drugi mjeritelj razine „A“ koji je neovisan o dva prethodna mjeritelja trase/staze.

Napomena: Ako su stazu izvorno izmjerila najmanje dva „A“ mjeritelja ili jedan „A“ i jedan „B“ mjeritelj, verifikacija (tj. ponovno mjerenje) nije potrebna prema pravilu 260.20.(d).

Svjetski rekordi u disciplinama sportskog hodanja postavljeni na međudionicama utrke moraju odgovarati odredbama pravila 260. Međudionice moraju prethodno biti izmjerene, zabilježene i jasno označene kao dio mjerenja staze/trase te moraju biti verificirane u skladu s pravilom 260.20.(d). *(Napomena: Preporučuje se da tijela nacionalnih i kontinentalnih/zonskih saveza usvoje pravila slična ovime za priznavanje svojih rekorda).*



10. IAAF-ovo PRAVILO O KAZNENOJ ZONI (zoni mirovanja)

10.1. UVOD

Vijeće IAAF-a je u travnju 2013. odlučilo, na prijedlog IAAF-ovog Odbora za sportsko hodanje, da se na svim natjecanjima u sportskom hodanju na nacionalnoj razini za sportaše mlađe od 16 godina, počevši od 2014., primjenjuje, koliko je god to moguće, pravilo o nekoj vrsti kaznene zone ili zone mirovanja kojemu je primarna svrha smanjiti (ako ne i eliminirati) diskvalifikacije.

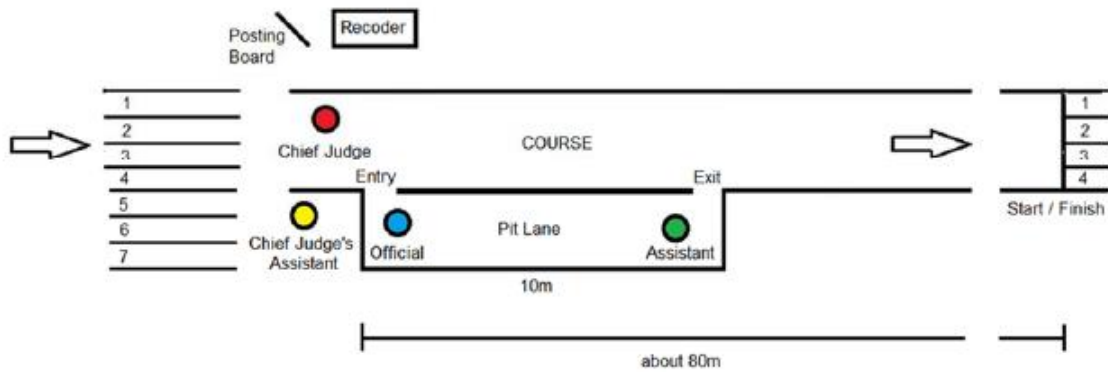
Potom je radna grupa osmislila adekvatni okvir za praktičnu primjenu pravila o kaznenoj zoni/zoni mirovanja. Skup izvedbenih smjernica naveden je u nastavku.

Upute su namijenjene za natjecanje koje se održava na atletskoj stazi duljine od 5000 m ili 10000m (uobičajeno za mlade natjecatelje) i provodi se, prema pravilu 230.3(e) Pravilnika IAAF-a, odnosno sa šest sudaca sportskog hodanja uključujući glavnog suca. Ako se natjecanje održava na cesti, tada se trebaju primijeniti uvjeti slični onima natjecanju na trkalištu (broj i pozicija sudaca, dužina petlje, položaj kaznene zone/zone mirovanja itd.).

10.2. POSTAV KAZNE NE ZONE (ZA DISCIPLINE NA TRKALIŠTU – VIDI ISPOD)

- Kaznena zona/zona mirovanja treba biti postavljena u posljednjoj ravnini, od 5. do 7. staze, 80-ak metara od ciljne ravnine/startne crte i ispred informativne ploče.
- Treba imati jedan ulaz i jedan izlaz na suprotnim krajevima (oba iste veličine) te biti 10 m duga (maksimalno). Širina može varirati no trebala bi biti tolika da dopušta istodobni prijem do pet natjecatelja.
- Za jasno označivanje kaznene zone upotrebljavaju se malene, niske prepreke ili čunjevi.
- Natjecatelji smiju stajati ili se lagano kretati unutar kaznene zone/zone mirovanja unutar koje se ne smiju nalaziti klupe niti se natjecateljima smije dopustiti pristup osvježenju, piću i mokrim spužvama ili bilo koji drugi način pomoći, dok je komunikacija s trenerom dozvoljena.
- Postav kaznene zone/zone mirovanja za cestovne trase bi trebao biti sličan, no i kompatibilan s postojećim prostornim ograničenjima.

Primjer postava za disciplinu na trkalištu



Legenda: Posting Bord=informativna ploča; Recorder=zapisničar; Chief Judge=glavni sudac; Course=trasa; Entry=ulaza; Exit=izlaz; Chief Judge's Assistant=pomoćnik glavnog suca; Official=službena osoba; Pit Lane=kaznena zona; Assistant=pomoćnik

10.3. DRUGE, DODATNE SLUŽBENE OSOBE

- Dva sakupljača crvenih kartona moraju biti uz svakog suca za sportsko hodanje kako bi se osigurala najbrže moguća dostava crvenih kartona zapisničaru.
- Za rukovođenje kaznenom zonom potrebna je jedna službena osoba i jedan pomoćnik (zaduženi su za nadgledanje ulazaka i izlazaka natjecatelja te za kontrolu kaznenog vremena/vremena mirovanja).
- Glavni sudac treba jednog pomoćnika koji mu pomaže u obavještanju natjecatelja o vremenu kazne/mirovanja, posebice u posljednjim krugovima utrke.



Kaznena zona/zona mirovanja

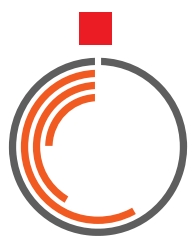
10.4. SUĐENJE

IAAF-ova pravila (pravilo 230.) sportskog hodanja moraju se primjenjivati prilagođena na sljedeći način:

- Kada su natjecatelju dosuđena tri crvena kartona, glavni sudac ili njegov pomoćnik mora komunicirati s njim pokazujući mu pločicu s kaznenim vremenom ispisanim na obje strane pločice te se natjecatelj mora prvom prilikom zaustaviti u kaznenoj zoni. Ovisno u duljini utrke, primjenjuju se sljedeća kaznena vremena za prekršaje pravila:
 - utrke do 5000m 60 sekunda
 - utrke duže od 5000 m i do 10 000m 120 sekunda
- Pomoćnik glavnog suca prvom prilikom ispraća natjecatelja do kaznene zone.
- Vrijeme kazne počinje se odbrojavati odmah po ulasku hodača u kaznenu zonu.
- Natjecatelju se pokazuje odgovarajući karton kojim ga se obavještava da je do isteka kaznenog vremena ostalo 10 sekunda.
- Nakon što je isteklo vrijeme kazne/mirovanja te sljedeći upute službene osobe zadužene za kaznenu zonu/zonu mirovanja, natjecatelj smije ponovno ući u utrku.
- Natjecatelju se ne sudi u kaznenoj zoni.
- Dobije li natjecatelj potom dodatni crveni karton (od suca koji mu prethodno nije poslao crveni karton), bit će diskvalificiran i glavni sudac ili njegov pomoćnik moraju objaviti diskvalifikaciju u što kraćem roku.



- Dobije li natjecatelj četiri ili više crvenih kartona prije zaustavljanja u zoni za prekršaje (kaznenoj zoni), bit će diskvalificiran, a glavni sudac ili njegov pomoćnik moraju objaviti diskvalifikaciju u što kraćem roku.
- Dobije li natjecatelj treći crveni karton u kasnoj fazi utrke pa glavni sudac ili njegov pomoćnik ne mogu obavijestiti atletičara da se mora zaustaviti u kaznenoj zoni, tada natjecatelj može završiti utrku, a kazneno se vrijeme (60 ili 120 sekunda) dodaje njegovom službeno postignutom rezultatu.
- Glavni sudac zadržava ovlasti da promptno diskvalificira natjecatelja u posljednjih 100 metara utrke (bez kaznenog vremena).



SAVEZ
HRVATSKIH
ATLETSKIH
SUDACA

